

Tác giả đã nhận giải Chung Kết Viết Về Nước M 2006. Ông là người Á châu đầu tiên được
nhiệm chức Vice President của National Geographic, tổ chức văn hoá khoa học lớn
nhất thế giới.

Người đi về trong thung nói: "Trẻ con sống cho hiện tại, thanh niên sống cho tương lai, và người
già sống cho quá khứ." Năm nay tôi không còn là thanh niên nữa, và cũng chưa hẳn đã già,
nhưng tôi đang "chết" vì quá khứ!

Chiều nay, sau một ngày quá dài và mệt mỏi vì bao nhiêu cuộc họp hành với những con số và
giấy tờ, sách vở kể từ cuối năm, tôi đang uống ở dưới bàn giấy chuồn bò ra vườn thì chợt
ký bất chợt vào văn phòng, và a chửi chửi còi, và a nhả nhả:

- Duy à... Cô Karen McCarthy gọi tôi Viết Nam, hình như là "người xa" của Duy, đang chờ trên
đường đây.

Tôi giật thót người. Tìm tôi để làm nh và đến để nh trả nợ ngũ liên! Tôi cố gắng lấy bình
tĩnh, gọi người của tôi Christine:

- Cái gì? Sao lại là "người xa" của tôi?

- Sáng nay cô ấy đã gọi lúc Duy mới đi họp và hỏi tôi nhớ u và x.p...

- Sao bây giờ chị mới nói?

- Cô ấy báo tôi đang nói với Duy, và hẳn sẽ gọi lại! Thôi, bắt đầu nói thôi đi "ông em yêu quý của
tôi" ài. Đừng lo! Ai cũng có quá khứ, và kẻ nào cũng đẹp và đáng trân quý, phải không?

Nói xong, Christine ngúng nguẩy làm dáng, với tay khép như của văn phòng, trông khi nào n
báo ra ngoài. Tôi nhớ ra thêm: Đúng là "bà già dẻ ch!" Christine là thợ ký riêng của tôi từ 10 năm
nay, và lúc nào cũng xem tôi như "mặt đả em trai dẻ kh" bắt kỳ là trong số hay ngoài đường.
Ngày tôi mới vào làm giám đốc phụ trách khoa học và kỹ thuật cho National Geographic, khi tìm
thuê thợ ký, tôi đến tìm u ki ở văn phòng phụ trách nhân viên (Human Resources) nhớ tôi
còn một người có bằng văn ch và "quen biết" công việc của National Geographic để
giúp tôi soạn thảo và sửa chữa văn bản vì tôi là người ngoại quốc. Lúc bấy giờ Christine đang
làm bên thợ viết của tòa báo, đã từng giúp biên soạn những bài viết về Thuyết Nhân Viết Nam
vào đầu thập niên 1980, gọi đến nói xin gặp tôi chỉ không gặp được theo đúng thời gian... Đây
không phải là lần đầu tiên tôi "nhớ ra thêm" Christine, nhưng thực ra lúc nào tôi cũng quý mến và
kính trọng Christine vì câu nói của chị hôm tôi phỏng vấn xin việc: "Tôi đã làm ở đây hơn 20
năm rồi, nhưng tôi mới một, hai con đã lớn, tôi có thể với hủu sự nh những thợ Duy xuất thân là
một thợ thuyết nhân văn, và tôi tin chắc chắn mình đủ khả năng và đi u ki làm thợ ký riêng
cho Duy nên tôi muốn giúp Duy thành công ở đây."

Tôi run run với tay nhấc điện thoại, trả lời bằng tiếng Anh:

- Hello. Duy đây. Có phải Karen ngày xưa ở Pittsburgh không?

- Ha ha ha... Vâng là anh về nhà quên chuyện chúng mình. Để tôi nói quá. Anh nghe c nhiên
lắm phải không?

- Dĩ nhiên rồi. "You" đã trở nên biết tích hơn 20 năm rồi ài đừng đừng xuất hiện như hủn ma tái th.
Karen đáp lại bằng tiếng Việt, giọng Bắc Bộ:

- Duy sao phải không? Chính xác là 24 năm rồi đó, anh yêu.

- Ông xã đâu mà Karen ăn nói táo bạo thế hả? Karen đang làm gì bên Viết Nam vậy? Bây giờ
bên đó mới 4 giờ sáng...

- Tờ , tờ ! Ngày xưa Duy bắt Karen nói tiếng Anh chỉ m chỉ m thì bây giờ Duy cũng phải nói tiếng Việt "slowly" mới công bằng cho . Tờ này đã ly dị tờ lâu rồi không "hình phúc vuông tròn" nữa rồi chứ Duy. Karen sang Hà Nội để dạy tiếng Anh hơn 10 năm rồi, và cũng đã biết tin tờ về Duy tờ năm 2000, khi tình cờ được thấy tờ ở phát biểu trong bản tin của National Geographic: "Cha mẹ tôi chỉ là nông dân miền trung, và cá nhân tôi xuất thân cũng chỉ là một cậu bé mới bắt đầu đi học, mới bắt đầu chăn bò ở một làng quê nhỏ bé mang tên Bình Giã, ở Việt Nam." Ban đầu chỉ nghĩ nghĩ, nhưng Karen đã biết chắc chắn là anh sau khi kết hôn chỉ là vợ một người quen đang làm việc ở National Geographic.

- Ai vậy?

- Cái bà Janet có 2 đứa con nuôi người Việt tờ vì n mới cô Cao Bằng - Lạng Sơn gì đó. Karen quen bà ta qua hội "Families with Children Adopted from Vietnam" vì Karen cũng có một cậu con nuôi người Việt.

- Duy vẫn gặp bà vậy hoài nhưng có thấy bà vậy nói gì đâu?

- Bà ta đâu biết gì về chuyện chúng mình. Karen chỉ hỏi thăm để biết chắc chắn anh có phải là Duy của ngày xưa không thôi. Karen muốn tìm tờ ở "kể niềm đêm giao thừa" của 24 năm về trước ở Virginia. Duy đừng ý chi? Chúng mình lại hẹn nhau vào đêm giao thừa năm nay để không Duy?

- Karen đang ở Việt Nam mà.

- Học sinh bên này được nghỉ Tết cả tháng. Karen sẽ về Mỹ và xuống Virginia ghé thăm cậu nhà bạn Duy không biết; hoặc chúng mình có thể gặp nhau ở khách sạn vào một đêm bất kỳ ngày nào cũng được. Sẽ chứ?

- Duy rất mong có dịp gặp lại Karen nhưng không phải "hồ hởi" nữa ngày xưa đâu nhé.

- Sao không? Chúng mình là "tình già" mà! Giữ chút thôi. Biết rồi. Karen không muốn gia đình Duy bị ồn ào nên nhưng Karen cũng mong tờ có được những phút riêng tư với Duy để nhớ về kỉ niệm.

- Để Duy tìm dịp nói chuyện qua chuyện chúng mình với bà xã rồi báo lại Karen nhé. Cho Duy sẽ đi nói chuyện hay email đi.

- Tờ tờ đã nào. Mà Duy có biết tờ sao bây giờ Karen mới liên lạc với Duy không?

- Chắc tờ bây giờ mới thôi.

- Xí! Tờ có người mới để cho Karen nghe bài thơ Tình Già rồi gì chuyện chúng mình. Mà Duy có biết bài thơ đó không?

- Biết chứ, của Phan Khôi. Duy biết tờ hỏi còn học trung học bên Việt Nam không.

- Bài thơ hay quá phải không Duy? Mẹ đẻ 24 năm trước chúng mình chia tay ở khách sạn chứ không phải "trong gian nhà nhỏ ..." Duy để cho Karen nghe được không? Duy nói tiếng Việt nghe "mùi" hơn tiếng Anh, chắc được thôi hay không.

- Hai mươi lăm năm xưa,

một đêm về gió thổi về a mà

Đôi người đèn mờ,

trong gian nhà nhỏ,

hai mái đầu xanh kề nhau than thở:

Ôi đôi ta tình thắm nồng thì vẫn nồng,

mà lấy nhau hơn là không được;

Đến đến tình trộm cắp sau,

chỉ cho bằng sự lừa dối mà buông nhau...

- Giá như ông thi sĩ vậy với về gió thổi về a bất kỳ thì đúng là chuyện chúng mình.

- Ở Việt Nam làm gì có bất kỳ.

- Thưa mẹ tôi... nhưng dù sao cũng đúng để cái mẹ 24 năm. Bây giờ Karen cũng biết giao
thưa năm nay sẽ trở lại năm con trâu, giờ ng nhớ giao thưa năm 1985. Karen không muốn lập lại
cái cảnh "hai mẹ tôi bốn năm sau, tình cảm đột khách gặp nhau" như "Tình Già"! Karen muốn có
cuộc hôn nhân đàng hoàng với Duy vào đêm giao thưa năm nay. Duy cũng nghĩ thuyết phục bà xã nhé.
Karen sẽ gọi tôi. Bây giờ Karen phải đi ngủ đây. Suốt đêm qua trằn trọc chờ gọi cho Duy, bây
giờ buồn ngủ quá chng. Anh vào đi kẻo vợ con mong. Tôi biết anh yêu nhé!

Tôi chưa kịp nói gì Karen đã gác máy. Tính nằng vn như ngày nào nên đã không cho tôi biết
số điện thoại hay email gì cả! Tôi thn thn lê bước xuống bãi đậu xe. Hình bóng Karen lại hiện
vở rõ nét như mặt cuốn phim đang chiếu lại trong đầu tôi.

*

Tôi quen nằng khi mẹ tôi đến định cư ở Pittsburgh, Pennsylvania vào mùa hè năm 1984. Karen là
bạn học cùng lớp với Michael, con trai út của gia đình người bạn ở trường của tôi và mẹ tôi tốt nghiệp
trung học vào mùa hè năm đó. Tôi đến Pittsburgh hôm trước thì chiều hôm sau Karen lái xe tới
thăm để "xem mặt mũi anh chàng tên n da vàng ra sao" vì nằng nghe Michael khoe rằng gia
đình nó mẹ ở bạn ở trường mặt anh chàng người Việt "không giống tôi mình và có cái tên rất khó gọi
nên tôi chọn gọi là Vietnam cho tiện vì cái số sách!"

Vừa gặp mặt, Karen rất tự nhiên ôm "hug" tôi thật sát. Mái tóc màu nâu như tóc của nằng tỏa ra
mùi thơm tho ngọt ngào ngọt làm tôi ngất ngây, run run vòng tay ôm ngang lưng nằng... "Con bé"
nghe ng ng, nheo mắt nhìn tôi nói như:

- Welcome to America. Pleased to meet you, Vietnam. Just call me Karen.

Suốt mùa hè năm đó, chiều nào Karen cũng tới dạy tôi cách phát âm tiếng Anh, cuối tuần cho
tôi đi thăm thành phố Pittsburgh và những vùng phụ cận. Nằng cũng tập gọi tên tôi theo đúng
tiếng Việt và cả Michael và bạn bè không để gọi tôi là Vietnam vì nó nghe lạ mặt cuốn
chiến "thoáng đau và buồn tôi" trong mắt người Mỹ. Chính nằng đã gợi ý cho người bạn ở trường để
tên tôi thành John là tên thánh của tôi khi chịu Phép Rửa Tôi theo đạo Công Giáo để người Mỹ
gọi cho dễ. Tôi đã kể cho nằng nghe về Bình Giã - quê hương yêu dấu của tôi, kể cho nằng
nghe về cha mẹ và các em tôi với những tháng ngày khốn khổ cả ngày hai bữa không đủ no
quê nhà... Thoáng thoáng chúng tôi cũng thn ltn với nhau với những khác biệt giữa hai nền
văn hóa Việt Mỹ. Nằng đã rmm rmm nmm cmmt khi nghe tôi nói về trách nhiệm và bạn bè
của mẹ tôi người trẻ nam trong gia đình Việt Nam, và cha mẹ cũng như dòng họ sẽ không bao
giờ chấp nhận cho tôi lập gia đình với một người phụ nữ ngoại quốc. Buổi tối trước hôm chia tay
với Ohio học đi học, Karen đã chờ đợi hôn tôi khi tôi già. Tôi không bao giờ quên để gọi ng
nói ngằn nghn đong đy nmm cmmt của nằng lúc chia tay: "Chúng mình có thể không cưới
nhau nhưng em vẫn yêu anh!"

Karen với trường ng. Tôi xa Pittsburgh những ngày với liên lạc với gia đình người bạn ở trường. Lễ Giáng
Sinh năm 1984, tôi gọi điện thoại thăm hỏi ông bà bạn ở trường thì gặp Michael đang với người
năm. Nó học học khỏe với tôi hôm trước mẹ tôi đi chơi với Karen cùng đám bạn cùng lớp, và mẹ
đưa con trai nhận xét Karen bây giờ đẹp hơn trước. Michael cũng đã cho Karen đưa cha và
đến thăm tôi cả tôi vì nằng nghĩ muốn tìm cách xuống thăm tôi vào dịp đầu năm mới.

Tôi học học phải đi học ngày. Năm mới 1985 đã qua nhưng Karen không xuống thăm và cũng
chẳng gọi điện thoại. Tôi lo lắng không biết Karen có xảy ra chuyện gì không, hay nằng đã thất
sợ quên tôi! Tôi buồn lắm nhưng cũng phải cố gắng tìm quên hình bóng Karen qua công việc và
bài vở. Sáng Chúa Nhật 20 tháng 1 năm 1985 (30 Tết) tôi cũng chn và với bạn bè nên nmm nhà
"gỗ o bài" thay vì theo bạn bè cùng chung c đi học chơi Tết Tết S. Ngoài trừ tuyt với n. Gm
trn, chuông điện thoại reo:

- Hello.

- Duy hỏi ? Karen nè.
- Trúng... Karen không? Sao hôm nay mới gọi? Hôm là Giáng Sinh Michael nên là Karen có thể xuống thăm Duy vào dịp đầu năm mới.
- Thì ngày mai mới là năm mới của Duy mà. Karen đang ở Marriott - Tysons Corner nè. Karen đi từ hôm qua nhúng trên Ohio bảo bảo tuy nhiên sáng nay máy bay mới từ. Duy muốn từ đây hay đến Karen lấy taxi từ đó? Trúng mai Karen phải về trường rồi!
- Duy đang ở chung với nhiều bạn học cũ ở Việt Nam trong một cái chung cư có 2 phòng ngủ nên bạn tôi ở ở. Karen chờ đó đi, Duy sẽ từ ngay.
Mãi từ giờ tôi mới đến khách sạn. Karen đã chờ sẵn đâu đó, chờ ra ôm chầm lấy tôi, hai mắt ngấn nước:
- Karen lo quá, sợ Duy gặp tai nạn.
- ... Tôi ngày Chúa Nhật rất ít xe buýt, từ tôi đang tuy nhiên và Duy phải đi 2 chuyến xe buýt nên từ từ. Karen không gọi cho?
- Lúc này gọi ở nhà nhúng bây giờ hết rồi. Biết vậy Karen đi taxi từ đón Duy cho rồi.
Tôi hôm đó tôi đã ở khách sạn đón giao thừa với Karen. Sáng hôm sau, trường khi lên xe ra phi trường, nàng vừa khóc vừa thở:
- Gia đình Karen sắp đi qua ĐC. Karen cũng sẽ chuyển trường theo cha mẹ. Duy cũng còn trách nhiệm nên nhúng với gia đình bên Việt Nam nên chúng mình chia tay từ đây nhé. Karen từ nay về Việt Nam với Duy trong đêm giao thừa để không bao giờ quên kỉ niệm tình yêu của chúng mình!
Rồi chúng tôi xa nhau từ đó!

*

Ngày tháng qua nhanh... Có một lần Michael nói với tôi rằng Karen đã không về tham dự ngày họp mặt 10 năm của lớp (High School Reunion) năm 1994 vì lúc đó chồng nàng, một "bác sĩ không biên giới", đang tình nguyện phục vụ dân nghèo ở Phi Châu và Karen cũng khăn gói theo chồng đi dạy tiếng Anh cho dân bản xứ.

Tôi đã ra trường, đi làm, và tôi đoán gia đình mới. Tâm hồn tôi đang bình an phụng dưỡng nhúng một mùa thu thì chiều nay bỗng dưng tôi sống vì một cú điện thoại với "cuộc hẹn đêm giao thừa" của Karen. Tôi từ biết mình không thể gặp riêng Karen ở khách sạn vì trách nhiệm và bạn phải làm chuyện, làm cha trong gia đình; nhúng tôi cũng không biết phải ăn nói làm sao với con để mẹ Karen từ nhà nhúng một người bạn bình thường. Tôi chờ với sắp ngã! Có một câu nói rất nổi tiếng: "Các thánh nhân đều có quá khứ, và các từ nhân đều có tương lai." Tôi không phải là thánh nhân nên tôi lo sợ quá khứ của tôi sẽ gây sóng gió trong gia đình. Tôi là "từ nhân" nhúng liúu rồi từ từ lại sẽ ra sao khi con biết chuyển gia tôi và Karen? Tôi run sợ vì "cuộc hẹn đêm giao thừa" của Karen. Trúng...! Tôi đã già rồi nhúng thay vì "sống cho quá khứ" tôi lại đang sợ phải "chết" vì quá khứ!

"Ngồi xuống" đi, có lẽ chúng mình phải gọi quy định "cuộc hẹn đêm giao thừa" theo kiểu "Tình Già" thôi em. Cho dù tình xưa nghĩa cũ vẫn còn nhúng, hai chúng ta cũng phải đi ngủ rồi trong giờ hẹn... "Ôn chuyện cũ mà thôi... Liều để nhau đi rồi... Con mắt còn có đuôi!"